

Putovanje jednog managera

Dublin

Dublin, glavni grad Irske u svakom slučaju zanimljivo je odredište. Hrvati uglavnom tamo odlaze kao turisti, premda bi svaki manager trebao otići svake godine barem na nekoliko dana i proučiti irsko "gospodarsko čudo". Naime, lako je ustanoviti da se ovdje ne radi o nikakvom čudu nego o čitavom nizu faktora koji su najsiromašniju europsku zemlju pretvorili u jednu od najpropulzivnijih.

Hrvata u Dublinu nema puno, ali kako se uglavnom radi o stručnjacima, vrlo su cijenjeni. Većina Iraca zna za Hrvatsku, te uglavnom misle da je Hrvatska članica EU. Za razliku od stanovnika većine zapadnih zemalja koji Hrvatsku doživljavaju kao bunтовnu i problematičnu balkansku državicu, Iraci (zahvaljujući obrazovanoj hrvatskoj di-

jaspori u Irskoj) nas smatraju kulturnom europskom državom. Zato se Hrvat u Dublinu osjeća ugodno.

Osobna iskaznica: Dublin

Stanovništvo: oko 1.100.000, po nacionalnosti preko 90% Iraci

Religija: 84% katolici, 3% Irska crkva (protestanti), 0,5 % Prezbiterijanci (protestanti)

Jezik: Irski je službeni jezik u Irskoj, no rijetko se koristi. Engleski je drugi službeni jezik i u širokoj je upotrebi

Novac: Euro

Klima: Umjerena i ravnomjerna. Prosječna temperatura kreće se od 5 u zimskim mjesecima do 15 u ljetnim. Kiša pada gotovo svakodnevno (statistički gledano Dub-

lin ima 150 kišnih dana u godini), a količina padalina je također vrlo ravnomjerna (od 5 do 7 centimetara kiše mjesečno).

Vožnja: U Irskoj se vozi lijevom stranom, i svi automobili imaju volan sa "prave" strane (dok mi kažemo da se na "Otoku" vozi lijevom stranom, Iraci i Britanci kažu da se na "kontinentu" vozi "KRIVOM" stranom). Zato ako unajmljujete auto (automobil možete dobiti za 50-70 Eura na dan) vozite oprezno. Posebno su kritična velika križanja na kojima se i iskusnim vozačima događa da uđu u krivi smjer.

Smještaj: Brojni su hoteli, kategorizirani po zvjezdicama, no posebno je povoljna mogućnost smještaja u tzv. "guest house". Radi se u kućama posebno opremljenim za iznajmljivanje gdje plaćate sobu, u pravilu imate i vlastitu kupaonicu (u jeftinijim kućama je zajednička), te dobro opremljenu kuhinju. Ovo je pogodna mogućnost i zbog činjenice da su restorani u Dublinu vrlo skupi, ali se hrana vrlo povoljno može nabaviti u odlično opskrbljenim trgovinama koje su na svakom koraku.

Električna energija: 220V/50 Hz, dakle isto kao i u Hrvatskoj, no priključci su drukčiji, te je potrebno nabaviti adapter. U Dublinu ćete lako naći adapter sa irskih trošila za europske priključke (dakle upravo suprotno od onoga što vama treba!), zato je adapter najbolje kupiti na londonskom aerodromu (cijena oko 4 GBP).

Kupovina: U Dublinu se prilično isplati kupiti kvalitetnu odjeću po vrlo prihvatljivim cijenama. Shopping centri nalaze se i u samom centru (najveći je St. Stephen's Green, a poznat po niskim cijenama Penny's), tako da ne treba previše lutati.

Internet: Internet caffeji su česti, ali se uglavnom radi o mjestima za spajanje na Internet, dok je ugostiteljske aspekte tih mjesta bolje ne spominjati. Tarifa je 1,5 do 2,5 Eura za sat korištenja. Imate li laptop sa

wireless adapterom, proći ćete za 1 Euro na sat. Internetu se preko Wirelessa može pristupiti i na aerodromu, ali je cijena paprena (U Londonu 4 GBP na sat).

Transport: Po Dublinu se najbolje kreću autobusom. Dnevna karta koja omogućava neograničen broj vožnji na svim (pa i prigradskim) linijama košta 5 Eura. Autobusi su uredni, a veze jako dobre. Ako ste u paru možete kupiti obiteljsku dnevnu kartu za 7,5 Eura. Nitko vas neće tražiti potvrdu da ste u rodu. Dnevna karta je najbolje rješenje jer je inače karta u jednom smjeru 1,2 do 3 Eura, ovisno o udaljenosti. Lako je moguće da potrošite tih 5 Eura samo za jednu dvosmjernu vožnju.

Piće: U Dublinu se pije prvenstveno pivo. Guinness se ovdje i proizvodi (ako imate vremena možete obići tvornicu, gdje nažalost nećete dobiti i "tvornički popust" nego ćete platiti ulazicu). Cijena "pinte" (oko pola li-

"IRISH COFFE" - samo za turiste

"Irska kava" je nečija izmišljotina. Kava se u Irskoj pije odnedavno, no kako je negdje netko izmislio da se kava sa viskijem zove "Irska kava", turisti koji dolaze u Dublin tražili su Irsku kavu. Što su tražili - to su i dobili. Sada se "IRISH COFFE" nudi u pubovima, ali ako to naručite, odmah će se znati da ste turist koji nema pojma o Irskoj. Iraci to nikada ne piju (jedva da piju i kavu koji još uvijek ne znaju napraviti kako treba).

tre) u pubovima je 3,5 - 4,5 Eura. Drugo piće po popularnosti je whiskey za koji ćete iskrcaći 4-7 Eura (ovisno o mjestu i vrsti). Ako volite kavu - nemojte je piti u Dublinu. Iraci rado piju nešto što zovu kapučino, pije se iz šalice od pola litre i ima okus ni po čemu. Ako baš morate - najbolji (i jedini uopće

VAŽNO JE ZNATI: Laptop nije prtljaga

Jedna od bitnih razlika između nacionalnih i "low-cost" kompanija je ograničenje težine ručne prtljage. Nosite li laptop na putovanje, pomislit ćete da osim kompjutera u avion ne možete ponijeti praktički više ništa (torba sa laptopom, ispravljačem i kablovima teži oko 4kg), a podatak da se LAPTOP NE RAČUNA U TEŽINU RUČNE PRTLJAGE vrlo slabo je spomenut na Internet stranicama kompanija.

pitki) espresso popit ćete u McDonaldsu. Samo za ovisnike, a ostali neka se strpe dok se ne vrate kući.

Mlađima od 18 godina alkohol se ne toči i ta mjera vrlo striktno se provodi. Ako ste mladoliki nemojte biti iznenađeni ako u pubu zatraže potvrdu vaše punoljetnosti u obliku nekog dokumenta. No, od putovnice se i tako ne treba odvajati.

Pušenje: U pubovima se ne smije pušiti. Taj zakon se također provodi vrlo striktno i nikome ne pada na pamet zapaliti cigaretu u pubu. Pokušate li - letjet ćete van. Prekriže-

na cigareta istaknuta je na vidnim mjestima uz opasku: "Sorry, it's law" (Oprostite - takav je zakon). Općenito - zakone shvaćaju vrlo ozbiljno u Irskoj. To je jedna od prvih stvari koje bi mi od Iraca trebali naučiti.

Kako do Dublina

Zrakom! Sve druge opcije (automobil - trajekt, vlak-brod, autobus-brod) toliko su ekstravagantne da ih možemo svrstati u kategoriju avanturističkih. Za poslovne korisnike dolazi u obzir samo prijevoz avionom.

Za sada ne postoji redovna direktna veza između hrvatskih gradova i Dublina, pa računajte na najmanje dva jet-lega. Ako ne marite za troškove, možete koristiti usluge nacionalnih aviokompanija, leteći iz Zagre-

NE POSTOJE KARTE ZA 10 EURA! (POHLEPNI AERODROMI)

Kod letenja low-cost kompanijama treba imati na umu da cijene koje se oglašavaju predstavljaju isključivo trošak prijevoza. Zna li točan datum putovanja dovoljno unaprijed, bez problema ćete nabaviti kartu za desetak eura. U najgorem slučaju proći ćete za 30 - 60 eura (u jednom pravcu). Imate li sreće možete putovati za jedan do pet eura, a karte se za neke letove dijele i - besplatno!

No, ovaj cijeni treba dodati i troškove aerodromskih taksi koje ponekad višestruko nadmašuju cijenu avioprijevoza. Prilikom vršenja rezervacija na Internetu uvijek će vam točno izračunati cijenu karte i aerodromskih taksi za svaki pojedini let, i mnogo puta ćete biti neugodno iznenađeni. Ako vam uslijed toga skoči tlak - sjetite se da "low-cost" kompanije lete na aerodrome sa najnižim taksama, te da korisnici velikih aerodroma plaćaju znatno veću "zemljarinu". Komercijalna cijena aviokarte je tridesetak eura u jednom pravcu za let do dva sata. Sa tom cijenom u rangu sa autobusnim kartama zračni prijevoznik pokriva amortizaciju i održavanje aviona (koji košta oko 50 milijuna eura), troškove goriva, letačkog osoblja i administracije. Kakve li nepravde i besmislice da "kolodvorska usluga" košta najmanje isto toliko!

ba do nekog od europskih zračnih čvorišta (hubova), a zatim do Dublina. Irska nacionalna zračna kompanija je "Air Lingus" i povezuje Dublin sa većinom europskih većih gradova. Oni koji ipak vode brigu o troškovima trebaju imati na umu da cijena dvosmjerne aviokarte do Dublina u ekonomskoj klasi iznosi najmanje 400 do 500 eura. Zato će se većina putnika odlučiti za neku od tzv. "low-cost" kompanija.

Treba poštivati činjenicu da je Irska europska kolijevka jeftinog zračnog prijevoza. Irska kompanija Ryanair dramatičnim kresanjem cijena prije nekoliko godina uzdrmala je europsko nebo. Rezultat toga su desetak puta jeftinije avionske karte - naravno, pod točno određenim uvjetima koji podrazumijevaju točno određen datum leta, neprenosivost karte na drugu osobu ili termin leta, te gubitak novca u slučaju odužtanja od puta.

Smanjenje cijena rezultiralo je i smanjenjem nivoa usluge, no tko je pametan spreman platiti 200 ili više eura za "gurmanski" obrok u avionu i čašu soka? Količina prtljage također je ograničena (15-20 kg prtljage + 5-7 kg ručne prtljage), no platite li za višak prtljage još uvijek ćete proći jeftinije. Ne treba sa tim računati, ali iskustvo autora ovog članka govori da na aerodromima nisu prestrogi po pitanju nekoliko kilograma viška prtljage.

Granicu hrvatski državljani prelaze bez problema. U pravilu je dovoljno otvoriti putovnicu na stranicu sa slikom i prošetati pokraj službenika. Kako dolazite iz Londona, trebate ići na prolaz na kojem piše "Ulazak iz država EU"! Naime, između EU i Irske ne postoji carinska kontrola nego samo provjera dokumenata.

Do Dublina se najčešće dolazi preko Londona pri čemu morate uvažiti činjenicu da se Zagreb ne nalazi na planu letenja većine europskih low-cost (riječ "jeftini" može značiti nešto sasvim drugo te je ne treba koristiti) zračnih prijevoznika. Zato ćete najprije morati cestom do najbližeg "pokrivenog" aerodroma. Najbliži Zagrebu su Graz (za Ryanair) i Ljubljana (za EasyJet). Od tamo ćete stići do Londona, otkuda Ryanair leti do Dublina svakih sat vremena ili češće.

Na sveopće iznenađenje, njemačka low-cost kompanija Germanwings uključila je Zagreb u svoj plan letenja, te od sada možete iz Zagreba, preko Kölna do Dublina bez kopnenog putovanja. Nažalost, red letenja je takav da se do Dublina ne može stići tijekom jednog dana, nego se mora prenoćiti u Kölnu.

Pripremio: Mario Cvitanović

VAŽNO JE ZNATI! Za proputovanje kroz London nije potrebna viza!

Poznato je da Ujedinjeno Kraljevstvo ne dozvoljava ulazak hrvatskim građanima bez vize. Premda je dobivanje vize praktički formalnost - cijena vize od oko 400 kn to nije. Valjda zbog grižnje savjesti što nemilice troše državni proračun svoje države - u britanskom veleposlanstvu na upit o viznom režimu rado će vam dati - pogrešnu informaciju. Naime - reći će vam da je za put u Dublin preko Londona potrebna britanska viza. Zatražite li istu informaciju od "predstavništva krune" u Irskoj - dobit ćete suprotnu informaciju. Tko je u pravu? Nitko. Viza je potrebna, ali se pod određenim okolnostima može i bez nje. Točna i provjerena informacija nalazi se na Internet stranicama hrvatskog Ministarstva vanjskih poslova.

Za putovanje hrvatskih državljana u treće zemlje preko aerodroma u UK, nije potrebna viza. Važno je kod sebe već prilikom ukrcanja na avion prema Londonu imate potvrdu o kupnji aviokarte za nastavak putovanja. To može biti i ispis sa Interneta, ali bez tog "dokumenta" neće se niti ukrcati na avion za London. U samom Londonu neće biti zatvoreni na tranzitni dio aerodroma, nego ćete u putovnicu dobiti 24-satnu tranzitnu vizu koja je besplatna i na kojoj ne piše da ne smijete napuštati aerodrom. Imate li vremena - možete i skoknuti do centra Londona i uslikati se pokraj Big Bena.